

Nr 97

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om beräkning av skogsvärde vid 1970 års allmänna fastighetstaxering, m. m.; given Stockholms slott den 28 mars 1969.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) förordning om beräkning av skogsvärde vid 1970 års allmänna fastighetstaxering,
- 2) förordning om ändring i förordningen den 27 mars 1954 (nr 142) om taxering för inkomst av medel, som insatts å skogskonto.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås beträffande 1970 års allmänna fastighetstaxering att de skogsbruksvärden som skulle framkomma med tillämpning av gällande värderingsgrunder reduceras i viss utsträckning. Härigenom undviks att taxeringsvärdena på skogsfastigheter blir alltför höga. Reduktionen föreslås till 100 kr. per hektar skogsmark, dock högst 30 % av det oreducerade skogsbruksvärdet.

Vidare föreslås i anslutning till de nya reglerna om beskattning i vissa fall av dödsbo såsom handelsbolag att delägare i sådant dödsbo — i likhet med delägare i handelsbolag — inte skall ha rätt att avsätta medel till skogskonto. Medel som sådant dödsbo har inestående på skogskonto skall återföras till beskattning.

1) Förslag

till

Förordning**om beräkning av skogsvärde vid 1970 års allmänna fastighetstaxering**

Härigenom förordnas, att vid 1970 års allmänna fastighetstaxering det belopp som erhålles vid beräkning av skogsvärdet enligt avdelning B punkt 9 skogsvärderingsinstruktionen den 1 juni 1951 (nr 440) skall nedsättas med etthundra kronor för varje fullt hektar skogsmark av fastighetens areal, dock högst med trettio procent av summan av skogsvärdet, beräknat utan nedsättning, och det i samma avdelning punkt 10 angivna skogsmarksvärdet.

2) Förslag

till

Förordning**om ändring i förordningen den 27 mars 1954 (nr 142) om taxering för inkomst av medel, som insatts å skogskonto**

Härigenom förordnas, att 1 och 9 §§ förordningen den 27 mars 1954 om taxering för inkomst av medel, som insatts å skogskonto, skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)***1 §.**

Fysisk person, oskift dödsbo eller familjestiftelse, som i självdeklaration till ledning för taxering för inkomst har att uppgiva intäkt av skogsbruk, må under de förutsättningar och i den utsträckning nedan stadgas erhålla uppskov med taxering till kommunal och statlig inkomstskatt för den del av intäkten, som insatts å särskilt konto i bank (skogskonto). Rätt att erhålla uppskov, som nu sagts, tillkommer icke delägare i handelsbolag eller kommanditbolag för någon del av den

Fysisk person, oskift dödsbo eller familjestiftelse, som i självdeklaration till ledning för taxering för inkomst har att uppgiva intäkt av skogsbruk, må under de förutsättningar och i den utsträckning nedan stadgas erhålla uppskov med taxering till kommunal och statlig inkomstskatt för den del av intäkten, som insatts å särskilt konto i bank (skogskonto). Rätt att erhålla uppskov, som nu sagts, tillkommer icke delägare i handelsbolag eller kommanditbolag för någon del av den

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

inkomst, han åtnjutit av bolagets verksamhet.

inkomst, han åtnjutit av bolagets verksamhet. *Ej heller tillkommer sådan rätt delägare i oskiftat dödsbo, på vilket 53 § 3 mom. fjärde stycket kommunalskattelagen tillämpas, för någon del av den inkomst han åtnjutit av dödsboets verksamhet.*

Med bank _____ för jordbrukskredit.
Skattskyldig må _____ öppnade kontot.

9 §.

Överlåter skattskyldig _____ överlåtelsen ägt rum.

Har oskiftat dödsbo medel innestående å skogskonto skola medlen upptagas såsom bruttointäkt av skogsbruk för det beskattningsår, under vilket dödsboet skiftas.

Har oskiftat dödsbo medel innestående å skogskonto skola medlen upptagas såsom bruttointäkt av skogsbruk för det beskattningsår, under vilket dödsboet skiftas, *eller, om 53 § 3 mom. fjärde stycket kommunalskattelagen tillämpas på dödsboet, för det beskattningsår då nämnda stycke första gången tillämpas.*

Har vid _____ bodelningen ägt rum.
Har avtal _____ avtalet träffats.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och skall tillämpas första gången, såvitt avser 1 § vid 1969 års taxering och såvitt avser 9 § vid 1970 års taxering. I fråga om dödsbo, på vilket 53 § 3 mom. fjärde stycket kommunalskattelagen tillämpats första gången vid 1969 års taxering, skall i stället för vad i 9 § förordningen stadgas gälla, att å skogskonto innestående medel skola upptagas såsom bruttointäkt av skogsbruk för det beskattningsår för vilket taxering i första instans sker närmast efter år 1969.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 28 mars 1969.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, GUSTAFSSON, GEIJER, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *beräkning av skogsvärde vid 1970 års allmänna fastighetstaxering, m. m.* och anför.

Inledning

Allmän fastighetstaxering sker normalt vart femte år och skall nästa gång äga rum år 1970. Förberedelsearbetet för denna fastighetstaxering pågår.

Skogsstyrelsen och skogshögskolan har den 28 januari 1969 till chefen för finansdepartementet överlämnat en promemoria med vissa synpunkter rörande värdenivå m. m. i fråga om skogsbruksvärdena vid 1970 års allmänna fastighetstaxering. Promemorian kompletterades med vissa ytterligare beräkningar som inkom till finansdepartementet den 7 februari 1969.

Över promemorian med de kompletterande beräkningarna har efter remiss yttranden avgetts av riksskattenämnden, domänverket, lantbruksstyrelsen, länsstyrelserna i Södermanlands, Östergötlands, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Kristianstads, Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Västmanlands, Kopparbergs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, Svenska kommunförbundet, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet landsbygdens folk (RLF), Samfundet för fastighetsvärdering, Skogsindustriernas samarbetsutskott och Sveriges jordägareförbund. Härvid har länsstyrelserna i Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Älvsborgs, Skaraborgs och Västerbottens län såsom eget yttrande åberopat utlåtanden av sina skogs-sakkunniga. Länsstyrelserna i Södermanlands, Östergötlands, Blekinge, Kristianstads, Hallands, Västmanlands och Norrbottens län har bifogat yttranden som inhämtats från länsstyrelsernas skogssakkunniga. Länsstyrelsen i Jämtlands län har bifogat ett från skogsvårdsstyrelsen i länet inhämtat ytt-

rande. Sveriges skogsägareföreningars riksförbund, Sveriges lantbruksförbund och RLF har åberopat yttrande av lantbrukets skattedelegation.

I detta sammanhang tar jag också upp en fråga om ändring av förordningen den 27 mars 1954 (nr 142) om taxering för inkomst av medel, som insatts å skogskonto. Ändringen har samband med de nya bestämmelserna om beskattning i vissa fall av dödsbo såsom handelsbolag.

Nuvarande ordning m. m.

Taxeringsvärdet för fastighet skall redovisas i särskilda delvärden. I fråga om jordbruksfastighet gäller i detta hänseende nya regler fr. o. m. 1970 års taxering enligt lagen den 13 december 1968 (nr 729) om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370). För jordbruksfastighet skall anges bl. a. skogsbruksvärde. Detta värde utgör summan av skogsvärdet och skogsmarksvärdet. Med skogsvärde förstås värdet av den växande skogen på all i fastigheten ingående skogsmark, däri inberäknat värdet av de byggnader och andra anläggningar som behövs för skogsbruksdrift. Skogsmarksvärdet är värdet av all icke odlad mark som är lämplig att använda för skogsproduktion. Då skogsbruksvärdet bestäms skall skogsmarksvärdet urskiljas ur totalvärdet och anges särskilt.

De allmänna grunderna för värdering av skogsmark och växande skog vid fastighetstaxering ges i skogsvärderingsinstruktionen den 1 juni 1951 (nr 440).

Skogsmark med växande skog skall enligt huvudregeln värderas med hänsyn till markens produktionsförmåga, den växande skogens tillstånd och den avkastning i pengar som kan antagas för framtiden bli uttagen under förutsättning att ett efter förhållandena avpassat uthålligt skogsbruk bedrivs på fastigheten. Taxeringsvärdet för skogsmark med växande skog bestäms sålunda med hänsyn till avkastningen. Taxeringsvärdet för fastigheter i övrigt skall däremot utgöras av det s. k. allmänna saluvärdet.

Eftersom priserna på virket under taxeringsperioden inte kan förutses, görs för beräkningen av den framtida avkastningen vissa antaganden beträffande priserna. Priserna på rotstående skog av olika slag bestäms för olika avsättningslägen inom särskilda prisområden. Till grund för prissättningen läggs medeltalen av gällande medelhöstpriser under den period om fem kalenderår, som utgår med tredje kalenderåret före taxeringsåret (priser enligt femårsregeln). Den vid taxeringstillfället antagna prisnivån förutsätts bli bestående och gällande för framtida avverkningar. Vid 1970 års fastighetstaxering utgår man således från priserna under tiden 1963—1967 (avverkningsåren 1963/64—1967/68).

Från de nu angivna bruttopriserna görs avdrag med motsvarande femårsmedeltal för direkta avverknings- och transportkostnader. Från åter-

stoden görs avdrag för allmänna kostnader med i princip 33 %. Den nettoavkastning i pengar som därvid erhålls diskonteras efter 5 % till nuvärde. Det är detta värde som taxeringen avser att utvärdera.

Skogsvärderingsinstruktionens bestämmelser om värdering med hänsyn till priser enligt femårsregeln har inte tillämpats fullt ut vid senare allmänna fastighetstaxeringar. Vid 1957 års fastighetstaxering lades till grund för prissättningen medelhöstpriserna under kalenderåren 1950 och 1952—1954, varvid samtidigt bruttopriserna reducerades med 20 % (prop. 1956: 71, BeU 37, rskr 211, SFS 179).

Vid 1965 års fastighetstaxering tillämpades en reduktionsregel av innebörd att skogsvärdena minskades med 3 kr. per skogskubikmeter virkesförråd, dock högst med 30 % av skogsvärdet per kubikmeter (prop. 1964: 103, BeU 46, rskr 165, SFS 117). Rörande dessa särskilda bestämmelser anförde departementschefen (prop. s. 24) bl. a.

Vid en allmän bedömning av skogsbrukets framtidsutsikter rör man sig med många okända faktorer. Sålunda är prisutvecklingen oviss med betydande prisvariationer mellan olika år. Vidare visar utvecklingen en stegring av omkostnaderna, som verkar så att, även vid stigande priser, lönsamheten kan visa en mindre gynnsam tendens.

Dessa förhållanden föranledde att man vid 1957 års allmänna fastighetstaxering vidtog särskilda åtgärder för att åstadkomma en försiktigare värdering av skogen än som följer av skogsvärderingsinstruktionens bestämmelser. Dels bortsåg man från det i den då gällande jämförelseperioden ingående året 1951 med dess speciella prissförhållanden och dels infördes en särskild säkerhetsmarginal vid värderingen. Denna marginal erhöles genom att jämförelseårens bruttopriser minskades med 20 % vid fastställandet av de jämförelsetal som låg till grund för beräkningen av det framtida avkastningsvärdet av skogen.

Departementschefen fann en säkerhetsmarginal befogad även vid 1965 års fastighetstaxering. I fråga om valet av metod för att få önskad reduktion framhöll departementschefen att den tidigare tillämpade regeln om ett avdrag i procent av jämförelseårens bruttopriser hade vissa nackdelar. Eftersom bruttopriserna varierade lokalt, gav denna metod en marginal som i kronor räknat var mindre för fastigheter i de nordliga delarna av landet, trots att för dessa fastigheter behovet av en försiktig värdering i varje fall inte var mindre än för bättre belägna fastigheter. En regel som innebar ett fast avdrag i kronor räknat ansågs i detta hänseende ge bättre resultat.

Beträffande spärregeln att nedsättningen fick uppgå till högst 30 % av skogsvärdet framhöll departementschefen att en sådan regel var nödvändig för att taxeringsvärdena i övre och inre Norrland inte skulle bli orealistiskt låga. Starka skäl talade enligt departementschefen, som härvid bortsåg från statens fiskala intressen, för att en sänkning av taxeringsvärdena genom reduktionsregeln begränsades till vad som fick anses nödvändigt för

att man skulle vara garderad vid en ogynnsam konjunkturutveckling. Såväl kommunerna som skogsägarna hade ett berättigat intresse av att fastigheternas taxeringsvärden inte alltför påtagligt skilde sig från deras verkliga värden.

Skogsstyrelsens och skogshögskolans promemoria

I promemorian redovisas inledningsvis förändringarna i skogsavkastningens rånettovärden, dvs. bruttopriserna minskade med bl. a. direkta och indirekta avverkningskostnader. De följande uppgifterna avser den svenska totalavverkningens beräknade värde per skogskubikmeter för avverkningsåren 1950/51—1967/68.

Avverkningsår	Avverkning milj. m ³ sk	Beräknat värde i kronor/m ³ sk	
		Bruttovärde	Rånettovärde
1950/51	45,7	42	31
1951/52	49,3	62	45
1952/53	40,8	43	26
1953/54	48,8	46	29
1954/55	49,1	48	28
1955/56	49,4	50	30
1956/57	49,2	45	24
1957/58	48,2	44	24
1958/59	43,6	39	18
1959/60	52,8	43	22
1960/61	53,0	48	25
1961/62	53,9	47	24
1962/63	51,7	43	19
1963/64	58,4	46	21
1964/65	59,6	49	26
1965/66	58,8	49	25
1966/67	64,6	46	22
1967/68	60,1	42	18

Bas för 1965
års fastig-
hetstaxering

Bas för 1970
års fastig-
hetstaxering

I anslutning till dessa uppgifter framhålls bl. a.

Det framgår att bruttovärdena ligger på en i stort sett jämn nivå men att de enskilda årens värden svänger mellan ett lägsta belopp av 39 kr. 1958/59 och ett högsta av 50 kr. 1955/56 — här bortses från det extrema »korea-året» 1951/52. Rånettovärdena visar däremot en, om hela perioden tas i betraktande, svagt nedåtgående trend. Av särskilt intresse är emellertid att nu göra en jämförelse mellan den årsserie som låg till grund för 1965 års taxering (1958/59—1962/63) och den som enligt skogsvärderingsinstruktionen skall ligga till grund för 1970 års taxering (1963/64—1967/68). Vid en sådan jämförelse finner man att rånettovärdena i de båda årsserierna i stort sett hållit sig på samma nivå beräknat som genomsnitt för landet.

Den redovisade översiktliga värdeberäkningen tyder enligt promemorian på att utvecklingen varit något gynnsammare än som antogs i skogsstyrel-

sens och skogshögskolans promemoria inför 1965 års fastighetstaxering. Den allmänna värdeutvecklingen ter sig ännu något gynnsammare, sägs det, om den belyses med hjälp av köpeskillingarna för skogsfastigheter. Lantbruksnämndernas statistik beträffande fastigheter som sålts under perioden 1964—1967 och där skogen åsatts särskilt pris visar sålunda att köpeskillingarna i allmänhet ökat med 5 à 10 % årligen, lokalt ännu mer.

Det anförda gäller dock inte huvuddelen av Norrlands inland och sannolikt inte heller nordvästra Dalarna. I promemorian framhålls att utvecklingen inom de dåliga avsättningslägen som finns där varit betydligt sämre än för landet i övrigt.

I promemorian erinras fortsättningsvis om att 1970 års fastighetstaxeringsvärden skall gälla fram till 1975. Det sägs därför vara av intresse att inte blott se på den gångna perioden utan även söka bedöma utvecklingen något framåt i tiden. Bruttovärdena för det avverkade virket är nästan helt beroende på avsättningsmöjligheter och priser på världsmarknaden för skogsindustrins produkter. De senaste åren har periodvis präglats av ogynnsamma förhållanden men prognoser utförda av Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) visar att på något längre sikt efterfrågan på särskilt massa- och pappersindustrins produkter torde komma att stiga kraftigt och att Västeuropa, som utgör vår dominerande exportmarknad, utvecklas mot ett alltmer utpräglat underskottsområde. För de närmast liggande åren torde emellertid enligt promemorian en viss fortsatt överkapacitet i världens massaproduktion kunna befaras. Det anses därför knappast troligt att mera avsevärda prishöjningar på massa- och pappersindustrins alster är att vänta under den tid som nu kan överblickas. I södra Sverige finns enligt promemorian stora förråd av grov skog, som borde avverkas. Möjligheterna att snabbt öka avsättningen av sågade varor torde emellertid vara begränsade samtidigt som avsättningen för sågverksflis möter svårigheter på grund av otillräckligt utbyggd cellulosaindustri. Den förbättring av skogsbrukets intäkter som ett nyttiggörande av dessa värdefulla virkesförråd kunde ge måste därför bedömas försiktigt heter det vidare i promemorian.

För de allra närmaste åren under vilka 1970 års fastighetstaxeringsvärden skall gälla måste man sålunda enligt promemorian inta en försiktig hållning vid bedömningen av rånettovärdenas utveckling. Från 1966/67 har bruttovärdena för det avverkade virket sjunkit och rånettovärdena redan fr. o. m. 1965/66. Hösten 1968 skedde en viss, men obetydlig återhämtning av bruttopriserna, men något positivt genomslag på rånettovärdena torde knappast kunna förväntas. En betydande osäkerhet råder alltså i fråga om möjligheterna att uppnå samma nivå för rånettovärdena under åren 1970—1975 som under de basår, vilka ligger till grund för 1970 års fastighetstaxering.

I promemorian berörs vidare avdraget för allmänna kostnader. Det fram-

hålls att avdraget, 33 %, i stora delar av landet inte svarar mot verkliga kostnader, i vart fall inte i trakter där rotvärdena är mycket låga. Med åren har, sägs det, blivit allt tydligare att metoden med ett procentuellt avdrag på nettovärdena medför ojämnheter i värderingen såvitt gäller områden med höga och låga rotvärden. Förhållandet har påpekats i 1966 års fastighetstaxeringskommittéers betänkande (SOU 1968: 32) och i prop. 1968: 154. Vidare anförs i promemorian att det inom ramen för gällande skogsvärderingsinstruktion inte är möjligt att helt korrigera dessa svagheter. Genom att införa ett extra avdrag, som är oberoende av nettovärdet, kan man emellertid uppnå en effekt som verkar i rätt riktning, dvs. verkar förhållandevis starkare inom områden med svaga rotvärden. Ett sådant avdrag kan ges karaktären av ett extra avdrag för allmänna omkostnader knutet till antingen arealen eller virkesförrådet, vilka faktorer båda påverkar förvaltningsarbetets omfattning och kostnad. Samtidigt kan avdraget i viss mån utgöra en säkerhetsmarginal för att taxeringsvärdena inte blir för höga, om pris- och kostnadsutvecklingen under de kommande åren skulle bli sämre än under de år som ligger till grund för 1970 års fastighetstaxering. Den säkerhetsmarginal som tillämpades vid 1965 års taxering var av denna art. Genom att man då valde kombinationen 3 kr. av skogsvärdet per kubikmeter dock högst 30 % kom emellertid effekten inte att bli tillfredsställande. Avdragen i de bättre belägna områdena kom att bli alltför höga i förhållande till de avdrag som blev regel i de svagare områdena, där spärregeln 30 % utlöstes i stor omfattning.

Sammanfattningsvis uttalas i promemorian att den generella säkerhetsmarginalen vid 1970 års fastighetstaxering mot bakgrunden av den väntade pris- och omkostnadsutvecklingen bör kunna sättas något lägre än år 1965. Den bör dock få slå igenom hårdare i de svagare avsättningslägena, där de reella skogsbruksvärdena uppenbarligen är mycket låga.

I promemorian redovisas beräkningar som utförts för »genomsnittsskogen» i ett antal län för att studera den väntade värdenivån vid 1970 års taxering med och utan säkerhetsmarginal. Härvid har vissa län fått representera ett antal näraliggande län med likartade förhållanden. Genomsnittsskogarna har konstruerats så att de med avseende på de olika på värderingen inverkanse faktorerna skall så nära som möjligt motsvara medeltalet för länet (resp. länsgruppen) i fråga. Dessutom har beräkningar utförts för en medelskog i dåligt, men inte extremt svagt avsättningsläge i Norrbottens läns inland. Resultatet av beräkningarna framgår av följande tabell. I tabellen presenteras materialet dels som skogsbruksvärden i kr. per hektar, dels i relativa tal i förhållande till värdena enligt 1965 års taxeringsanvisningar, varvid dessa värden med inbyggd säkerhetsmarginal på 3 kr. av skogsvärdet per kubikmeter, dock högst 30 %, satts lika med 100 enheter.

Överslagsberäkning av väntade ändringar i genomsnittlig värdenivå vid 1970 års fastighetstaxering
(Skogsbruksvärden i kr/hektar resp. relativtal.)

Kungl. Maj:ts proposition nr 97 år 1969

		Hela	BD Lapp- länet	AC	Z	Y	W (X)	S (U)	D (B,C,E, I,T)	R (P)	G (F,H)	N (K,L, M,O)	Hela landet
Arealrepresentation	%	16	—	15	12	8	15	7	10	4	9	4	100
1965 års oreducerade värden	kr	200	141	360	344	571	761	1 150	1 291	1 495	1 591	1 268	750
	rel tal	141	141	140	143	140	141	135	130	125	123	129	133
1965 års reducerade värden	kr	142	100	258	240	407	541	850	991	1 195	1 291	981	565
	rel tal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1970 års oreducerade värden	kr	178	123	293	282	535	750	1 157	1 238	1 520	1 552	1 149	713
	rel tal	125	123	114	118	131	139	136	125	127	120	117	125
<i>Alternativa förslag till reduceringar</i>													
1. 1970 års värden reducerade med 100 kr per ha dock högst 50 % på skogsbruksvärdet	kr	89	62	193	182	435	650	1 057	1 138	1 420	1 452	1 049	616
	rel tal	63	62	75	76	107	120	124	115	119	112	107	109
2. 1970 års värden med en reduktion av 1 kr på skogs- värdet per kubikmeter dock högst 50 % på detta värde	kr	133	87	233	212	445	660	1 057	1 138	1 420	1 452	1 069	634
	rel tal	94	87	90	88	109	122	124	115	119	112	109	112
3. 1970 års värden reducerade med 150 kr per ha dock högst 50 % på skogsbruksvärdet	kr	89	62	147	141	385	600	1 007	1 088	1 370	1 402	999	574
	rel tal	63	62	57	59	95	111	118	110	115	109	102	101
4. 1970 års värden med en reduktion av 1,50 kr på skogs- värdet per kubikmeter dock högst 50 % på detta värde	kr	110	69	203	177	400	615	1 007	1 088	1 370	1 402	999	594
	rel tal	77	69	79	74	98	114	118	110	115	109	102	105

Beräkningarna i tabellen har gjorts för extra avdrag (säkerhetsmarginal) enligt två huvudalternativ med vardera två varianter. Det första alternativet är av principiellt samma konstruktion som år 1965, alltså ett fast avdrag per skogskubikmeter, här med varianterna 1 kr. resp. 1:50 kr. per kubikmeter. Det andra alternativet är ett fast avdrag per hektar med varianterna 100 kr./hektar resp. 150 kr./hektar. Även med dessa förhållandevis låga extra avdrag måste en spärregel införas. Inom de sämsta avsättningslägena skulle annars värdena kunna bli sänkta till en bråkdel av de reducerade värdena och i vissa fall gå under noll. Spärregeln kan förslagsvis sättas till 50 % av skogsvärdet per kubikmeter i första alternativet och till 50 % av skogsbruksvärdet (inkl. markvärdet) i senare alternativet. Av räknetekniska skäl kan nämligen spärregeln inte lämpligen uttryckas på samma sätt i bägge fallen.

I promemorian förordas att metoden med fast avdrag per hektar väljs, eftersom den relativt sett ger största reduktionen för fastigheter med dåliga lägen. Huruvida beloppet bör sättas till 100 kr. eller 150 kr. per hektar sägs bero på uppfattningen om rånettovärdenas utveckling och den allmänna värdenivån på skogsfastigheter. Vid det högre värdet utlöses spärregeln 50 % även för genomsnittsskogarna i Västerbottens och Jämtlands län, vilka alltså skulle få taxeringsvärdena bestämda till hälften av vad en direkt tillämpning av skogsvärderingsinstruktionen ger. (I Norrbottens län utlöses spärregeln redan vid avdrag med 100 kr. per hektar.) Vidare sänks värdena i hela landet söder om de nämnda länen med ytterligare 50 kr. per hektar. I promemorian ges närmast förord åt ett avdrag med 100 kr. per hektar, dock högst med 50 % av skogsbruksvärdet. Det innebär att 1970 års värdenivå blir i genomsnitt för hela landet ca 10 % högre än de reducerade värdena år 1965.

Remissyttrandena

Praktiskt taget alla remissinstanser delar den uppfattning som kommit till synes i promemorian att en säkerhetsmarginal behövs också vid 1970 års fastighetstaxering. Endast *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* ifrågasätter om någon säkerhetsmarginal bör förekomma generellt för hela landet. Till stöd för denna mening åberopar länsstyrelsen bl. a. den betydande överprisprocent som föreligger vid försäljning av skogsfastigheter.

Den i promemorian gjorda allmänna bedömningen av rånettovärdenas utveckling och den kommande värdenivån på skogsfastigheter har motiveerat rekommendationen att säkerhetsmarginalen vid 1970 års fastighetstaxering sätts lägre än vid 1965 års taxering. Denna bedömning delas av ett flertal remissinstanser. I flera yttranden ges dock uttryck för en mera pessimistisk bedömning av skogsbrukets lönsamhet och därav motiverat behov av större säkerhetsmarginal.

Den allmänna bedömningen av pris- och kostnadsutvecklingen inom skogsbruket som gjorts i promemorian delas i huvudsak av *riksskattenämnden, länsstyrelserna i Blekinge, Kristianstads, Hallands, Älvsborgs, Skaraborgs, Västmanlands, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, Svenska kommunförbundet och Samfundet för fastighetsvärdering*.

Riksskattenämnden uttalar i anslutning till den inledningsvis redovisade tablån över bl. a. rånettovärdenas utveckling att — vid en jämförelse mellan baserna för 1965 års och 1970 års fastighetstaxeringar — rånettovärdena för den sista perioden är en aning bättre men att perioderna i stort sett visar samma bild. Om man grundar bedömningen endast på uppgifterna i tabellen borde sålunda 1970 års fastighetstaxering inte medföra någon nämnvärd höjning av skogsvärdena. Nämnden anför vidare att även andra omständigheter bör beaktas. Sålunda finns, såvitt nämnden kan bedöma, anledning att räkna med en viss förbättring av vedpriserna för de närmaste åren. Vidare måste beaktas att köpeskillingarna för skogsfastigheter klart varit i stigande under den sistförflutna basperioden. Ävenså bör enligt nämnden observeras det i promemorian gjorda uttalandet att värdenivån vid 1965 års taxering allmänt sett snarast torde ha blivit något för låg på grund av en viss pessimism vid bedömningarna år 1964.

Länsstyrelsen i Blekinge län anser att det mot bakgrunden av utvecklingen finns fog för en viss måttlig höjning av skogsvärdena i södra Sverige vid 1970 års fastighetstaxering. Även om överkapaciteten inom skogsnäringen inte minst i södra Sverige är betydande torde man enligt länsstyrelsen inte kunna bortse från att vissa prisjusteringar uppåt inträffat under slutet av år 1968. En viss fortsatt konjunkturuppgång även inom skogsbruket med ytterligare justering uppåt av priserna synes länsstyrelsen antaglig.

En mera pessimistisk syn på skogsbrukets lönsamhet under den kommande femårsperioden framförs av *domänverket, länsstyrelserna i Östergötlands, Kronobergs, Kalmar och Kopparbergs län, lantbrukets skattedelegation, Skogsindustriernas samarbetsutskott och Sveriges jordägareförbund. Ledamoten av riksskattenämnden B. Ager* har i ett vid nämndens protokoll fogat särskilt yttrande framfört en uppfattning som i huvudsak överensstämmer med den som uttalas av lantbrukets skattedelegation.

Domänverket anknuter till tablån över bl. a. rånettovärdenas utveckling och framhåller att värdeberäkningarna i tabellen tyder på att den faktiska utvecklingen varit något gynnsammare än den bedömning som gjordes i förevarande hänseende vid 1965 års fastighetstaxering. Vidare konstateras i promemorian, säger verket, att rånettovärdena för virkesuttagen i kronans skogar under perioden 1964—1967 legat något över motsvarande värden 1959—1963. Detta ger dock enligt verket inte en riktig bild av läget. I

själva verket pekar domänverkets rånettovärden på en ogynnsammare utveckling om hänsyn tas till vissa faktorer som inte direkt avspeglas i rånettot, såsom penningvärdeförsämring och stigande kostnader för planering, utbildning osv. Verket framhåller vidare att för ett flertal revir i Norrlands inland och längs fjällkedjan rånettot av allt försålt virke understiger 10 kr. per skogskubikmeter. För några revir pendlar rånettovärdet kring noll. Det måste därför enligt verket ifrågasättas om det nuvarande värderingssystemet över huvud kan ge rättvis taxering för ett skogsföretag som under nämnda förhållanden driver ett uthålligt skogsbruk.

Länsstyrelsen i Östergötlands län åberopar ett yttrande av sin skogssakkunnige, som påpekar att i promemorian nämnts flera faktorer som medför att prisstatistikerna övervärderar skogsbrukets lönsamhet. Härtill kommer, framhåller den sakkunnige, att avverkningarna i stor utsträckning koncentrerats till större samlade uttag med minskade kostnader och högre bruttopriser som följd. Vidare har i många fall avverkats bestånd som i förhållande till fastighetens förutsättningar lämnat genomsnittligt högre kvalitet. Enligt den sakkunnige kan därför förmodas att den under perioden 1963/64—1967/68 avverkade skogen har grövre dimension och bättre kvalitet än genomsnittet för fastigheten vid uthålligt skogsbruk. Bedömningen av skogsbrukets förutsättningar under den kommande femårsperioden synes den sakkunnige så osäker att en större säkerhetsmarginal än den i promemorian förordade är befogad.

Skogsindustriernas samarbetsutskott vänder sig mot uttalandena i promemorian att bedömningen av de framtida skogsvärdena år 1965 var för pessimistisk och att gynnsammare konjunkturer kan väntas under 1970-talet. Samarbetsutskottet finner de överväganden som legat till grund för dessa uttalanden alltför kortsiktiga och inte underbyggda med tillräckligt hänsynstagande till kostnadsutvecklingen inom skogsbruket. Det torde enligt samarbetsutskottets mening snarare vara så att skogsbrukets ekonomiska läge under de sista åren reellt sett varit sämre än vad man 1964/65 hade anledning att befara. Detta gäller inte minst om hänsyn tas till att de allmänna omkostnaderna inte kunnat minskas genom rationalisering i erforderlig utsträckning. Med hänsyn till väntade kostnadsökningar för skogsbruket och skogsindustrins svaga lönsamhet även vid något högre produktpriser än de som gällt de senaste åren bör därför taxeringsvärdena enligt samarbetsutskottets mening inte höjas. Tvärtom skulle en måttlig sänkning av värdenivån jämfört med år 1965 före virkesförrådsändringar och belägenhetsfaktorer vara motiverad.

Även *lantbrukets skattedelegation* understryker att skogsbrukets möjligheter under de närmaste åren måste bedömas försiktigt. Härvid anförs bl. a. att den nuvarande kostnadsutvecklingen inom skogsbruket såvitt kan bedömas inte kommer att kunna kompenseras genom rationaliseringsvinster

och att avsättningsmöjligheterna för »riktiga avverkningskvantiteter» i mellersta och södra Sverige är begränsade på grund av otillräckligt utbyggd skogsindustri.

Som skäl för en viss optimism beträffande värdeutvecklingen för skogsfastigheter kan enligt promemorian åberopas bl. a. köpeskillingsstatistik. Flera remissinstanser delar denna uppfattning.

Länsstyrelsen i Blekinge län framhåller att för länets vidkommande överpriserna på skogsfastigheter varit betydande efter den senaste fastighetstaxeringen. Statistik från lantbruksnämnden i länel visar, säger länsstyrelsen, en överprisprocent varierande mellan 152,7 och 191,9 för åren 1965—1968. Även om överpriserna inte i och för sig tyder på en förbättrad lönsamhet för skogsbruket kan å andra sidan enligt länsstyrelsens mening överpriserna inte enbart anses ge uttryck för en strävan till placering av kapital i reall tillgångar. Liknande bedömningar görs av *länsstyrelserna i Göteborgs och Bohus* och *Norrbottnens län* samt *länsstyrelserna i Älvsborgs* och *Västmanlands län*.

I åtskilliga yttranden har man emellertid ifrågasatt köpeskillingsstatistiken såsom värdemätare för skogsfastigheter. *Lantbruksstyrelsen* framhåller att den nominella ökningen av köpeskillingarna, utöver vad som påpekas i promemorian, kan bero på att den statliga inköpsverksamheten i samband med den nya jordbrukspolitiken allt mer inriktats mot jordbruksbygderna där skogsproduktionen är högre per arealenhet samt avsättningsläge och arbetskraftsförhållanden är gynnsammare. Hur stor del av köpeskillingarna som belöper på bättre primärförutsättningar än förut kan inte avgöras. Det är styrelsens uppfattning att slutsatser med utgångspunkt från den skenbara prisökningen måste dras med stor försiktighet. Liknande synpunkter framförs av *länsstyrelsens skogssakkunnige i Södermanlands län*, *länsstyrelserna i Östergötlands* och *Kalmar län* samt *lantbrukets skattedelegation*. *Skogsindustriernas samarbetsutskott* uttalar att köpeskillingsstatistiken saknar relevans vid bedömning av värdenivån vid taxering av skogsfastigheter.

Nästan alla remissinstanser ansluter sig till den uppfattning som kommit till uttryck i promemorian om att reduktionen bör ske med ett fast avdrag per hektar. Härvid har man allmänt fäst avgörande vikt vid att detta slags avdrag bättre än ett avdrag per skogskubikmeter differentierar taxeringsvärdena med hänsyn till fastigheternas bättre eller sämre avsättningsläge. Endast *länsstyrelserna i Kalmar* och *Älvsborgs län* samt *den skogssakkunnige i Kristianstads län* anser ett avdrag per skogskubikmeter vara lämpligare.

I fråga om det särskilda avdragets storlek och spärregelns höjd är remissopinionen delad. Ett ganska stort antal remissinstanser tillstyrker rekommendationen i promemorian eller lämnar den utan erinran. De myndigheter och institutioner som enligt vad förut nämnts haft en mera pessi-

mistisk syn på skogsbrukets framtida lönsamhet har i allmänhet förordat ett högre avdrag än 100 kr. Beträffande spärregeln föreslås från flera håll lägre procenttal än 50, men även högre procenttal har ansetts böra ifrågakomma.

Avdraget med 100 kr. per hektar tillstyrks eller lämnas utan erinran av riksskattenämnden, lantbruksstyrelsen, länsstyrelserna i Södermanlands, Gotlands, Blekinge, Kristianstads, Hallands, Skaraborgs, Västmanlands, Västernorrlands och Västerbottens län, Svenska kommunförbundet och Samfundet för fastighetsvärdering.

Ett avdrag på 150 kr. per hektar förordas av domänverket, länsstyrelserna i Östergötlands och Jämtlands län samt lantbrukets skattedelegation. De synpunkter som härvid åberopas är i huvudsak de som förut återgivits såsom grund för en mer pessimistisk bedömning av skogsbrukets lönsamhet. I utlåtande från länets skogsakkunnige som fogats vid länsstyrelsens i Jämtlands läns yttrande framhålls också att beslutad och påbörjad transportomläggning kan vålla inkörningssvårigheter med försämrad lönsamhet för skogsbruket som följd. Lantbrukets skattedelegation påpekar att ett avdrag med 100 kr. per hektar innebär att säkerhetsmarginalen vid jämförelse med 1965 års fastighetstaxering minskar med ca två tredjedelar. Man bör emellertid, anför delegationen, inte göra så stora ändringar i beräkningsgrunderna mellan två på varandra följande taxeringar att alltför kraftiga svängningar uppkommer.

Länsstyrelsen i Kronobergs län förordar ett avdrag på 200 kr. per hektar. Också länsstyrelsen i Kopparbergs län och Skogsindustriernas samarbetsutskott förordar ett högre avdrag än som rekommenderas i promemorian, dock utan att beloppet preciseras.

Den i promemorian föreslagna spärregeln vid 50 % ger utrymme åt alltför stora sänkningar, anser flera remissinstanser. Riksskattenämnden anser 40 % vara en lämpligare gräns. Nämnden påpekar att en spärr vid 50 % medför en sänkning av värdenivån i Norrbottens län med 37 % och i Västerbottens och Jämtlands län med 25 resp. 24 %. Enligt nämndens mening är värdesänkningar av denna storleksordning knappast godtagbara. Bland annat bör beaktas den för markägarna ogynnsamma inverkan på belåningsvärdena, som sänkningarna skulle medföra.

Lantbrukets skattedelegation förordar en spärr vid 30 % och uttalar bl. a. En spärregel kommer att utlösas i huvudsak bara i de nordligaste länen. I dessa delar av landet råder f. n. en förhållandevis god balans mellan tillgång och efterfrågan på skoglig råvara och några avsättningsproblem på grund av otillräcklig industriutbyggnad bör inte vara aktuella under taxeringsperioden. Detta kommer att positivt påverka skogspriserna. Alltför kraftiga sänkningar av taxeringsvärdena i Norrland kan få betydande konsekvenser såsom försämrade belåningsvärden vilket har betydelse för nyetableringar Vidare minskar skatteunderlaget i redan hårt

skattetyngda kommuner. Man får inte heller se bort ifrån den negativa psykologiska effekt som en markant sänkning av taxeringsvärdena kan få på framtidssynen och totalaktiviteten inom en bygd.

Länsstyrelsen i Norrbottens län anför att en avsevärd nedsättning av de nuvarande taxeringsvärdena torde bli följden om den föreliggande prisstatistiken på skogsprodukter kommer att slå igenom vid 1970 års fastighetstaxering. Med hänsyn till den överprisprocent som föreligger enligt köpskillingsstatistik på skogsfastigheter ifrågasätter länsstyrelsen riktigheten av en sådan nedsättning. Den pessimistiska bedömning, som låg till grund vid bestämmandet av säkerhetsmarginalen vid 1965 års fastighetstaxering — taxeringsvärdena i Norrbottens län sänktes trots överpris med i genomsnitt 3,2 % — har visat sig vara överdriven påpekar länsstyrelsen, som tillråder stor försiktighet vid beräkningen av säkerhetsmarginal vid 1970 års taxering. Länsstyrelsen understryker att en mera betydande sänkning av taxeringsvärdena på jordbruksfastigheter skulle vara ogynnsam från flera synpunkter. Även *Skogsindustriernas samarbetsutskott* uttalar sig i liknande riktning.

Ett högre procenttal för spärregeln förordas av *lantbruksstyrelsen*, som framhåller att de sämsta markerna i dagens läge bör åsättas mycket låga taxeringsvärden för att inte få en sämre värderelation till det verkliga saluvärdet än de bättre markerna. Styrelsen anser 70 eller 80 % av skogsbruksvärdet såsom en realistisk gräns.

Rörande utformningen av reduktionsregeln anför *länsstyrelsen i Kalmar län* bl. a. följande. Den i promemorian förordade avdragsmetoden, som relativt sett reducerar skogsvärdena mer i de sämre avsättningslägena, är i och för sig riktig. Resultatet bör dock inte bli att skogsbruksvärdena i södra Sverige höjs till en så hög nivå att de skall kompensera det skattebortfall som inträffar där skogsbruksvärdena sjunker. En avdragsmetod som differentieras för olika delar av landet är därför lämpligare. För Kalmar län förordas avdrag med minst 2 kr. per skogskubikmeter. Härvid höjs skogsbruksvärdena i länet med ca 10 %. Därtill kommer en automatisk höjning med ca 6 % beroende på förråds- och dimensionsökning.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län förordar ett avdrag med 1 kr. per skogskubikmeter med hänsyn till att detta ger ett något högre värde än det i promemorian rekommenderade.

Departementschefen

Taxeringsvärdet för fastighet skall enligt huvudregeln motsvara det allmänna saluvärdet. Område som utgörs av skogsmark och växande skog skall dock vid fastighetstaxeringen normalt tas upp till det värde det har vid ut hålligt skogsbruk. I detta fall är taxeringsvärdet alltså ett avkastningsvärde.

De närmare bestämmelserna för värderingen av skogsmark och växande skog finns i skogsvärderingsinstruktionen. Hänsyn skall tas till markens produktiva förmåga, den växande skogens tillstånd och den avkastning i pengar som kan tas ut genom lämpliga avverkningar. Priset på virket vid avverkningarna beräknas på grundval av medeltalen av gällande medelhöstpriiser under den period av fem kalenderår som utgår med tredje kalenderåret före taxeringsåret (basperioden). Den prisnivå som sålunda antagits vid taxeringstillfället förutsätts bli bestående och gällande för framtida avverkningar. Vid 1970 års fastighetstaxering utgår man således från priserna under tiden 1963—1967 (avverkningsåren 1963/64—1967/68).

En fastighetsvärdering som grundar sig på en beräkning av framtida avkastningar rymmer självfallet betydande osäkerhetsmoment. Den verkliga prisnivån påverkas av många förhållanden som är svåra att förutse. För att få en säkerhetsmarginal har man därför vid de senaste fastighetstaxeringarna reducerat de värden som räknats fram enligt skogsvärderingsinstruktionen. Vid 1952 och 1957 års allmänna fastighetstaxeringar skedde reduktionen med 20 % av bruttopriserna på skogen. Vid 1965 års fastighetstaxering var reduktionen 3 kr. av skogsvärdet per skogskubikmeter, dock högst 30 % av det oreducerade skogsvärdet.

Skogsstyrelsen och skogshögskolan har överlämnat en promemoria angående väntad värdenivå vid 1970 års allmänna fastighetstaxering. Av prisstatistiken i promemorian framgår att rånettovärdena för avverkningen i landet under basperioden för 1970 års taxering har hållit sig på i stort sett samma nivå som basperioden för 1965 års taxering. Rånettovärdena ger en grov bild av skogsbrukets lönsamhet. Prisstatistiken tyder alltså närmast på att man vid 1970 års taxering skulle kunna utgå från en i huvudsak oförändrad lönsamhet. Med hänsyn till vissa faktorer som påverkar statistiken kan emellertid den bild som statistiken ger vara något för gynnsam. Det gäller här sådana faktorer som att avverkningen under den senare delen av perioden förskjutits mot större dimensioner och bättre avsättningslägen. Det bör också framhållas att prisutvecklingen inom dåliga avsättningslägen i Norrlands inland varit betydligt sämre än för landet i övrigt.

Vid bedömningen av den allmänna värdeutvecklingen för skogsfastigheter kan man jämföra med lantbruksnämndernas köpeskillingsstatistik. Denna utvisar att köpeskillingarna för fastigheter som köpts och sålts av nämnderna under åren 1964—1967 och där skogen åsatts särskilt pris i allmänhet ökat med 5 à 10 % årligen. Det sagda gäller dock ej Norrlands inland där tillfredsställande statistik saknas.

Beräkningarna i promemorian har lett fram till en väntad värdenivå vid 1970 års fastighetstaxering som ligger ca 25 % över 1965 års reducerade värden om någon särskild reduktionsfaktor inte tillämpas. I promemorian rekommenderas en särskild reduktion också vid 1970 års fastighetstaxering. Efter reduktionen skulle värdenivån ligga i genomsnitt ca

10 % högre än år 1965. Som skäl för en reduktion anförs i promemorian att bruttovärdena för det avverkade virket nästan helt är beroende på av-sättningsmöjligheter och priser på världsmarknaden för skogsindustrins produkter. En prognos av FAO visar att efterfrågan på särskilt massa- och pappersindustrins produkter kommer att stiga kraftigt på längre sikt. För de närmast liggande åren torde emellertid en viss fortsatt överkapacitet i världens massaproduktion kunna befaras. Det anses därför knappast troligt att mera avsevärda prishöjningar på massa- och pappersindustrins produkter är att vänta under den tid som nu kan överblickas. Möjligheterna att genom mekanisering och annan rationalisering minska avverkningskostnaderna torde också vara begränsade, särskilt på mark där boniteten är låg och avsättningsläget dåligt. För de år under vilka 1970 års fastighets-taxering skall gälla måste man sålunda bedöma rånettovärdenas utveckling försiktigt. Från 1966/67 har bruttovärdena för det avverkade virket sjunkit. Rånettovärdena har sjunkit redan från 1965/66. Hösten 1968 skedde en viss återhämtning av bruttopriserna men något positivt genomslag på rånettovärdena torde knappast kunna förväntas. En betydande osäkerhet råder i fråga om möjligheterna att uppnå samma nivå för rånettovärdena under åren 1970—1975 som under basperioden för taxeringen.

I statistiken över rånettovärdenas utveckling har förvaltningskostnaderna och övriga indirekta kostnader inte beaktats. Enligt skogsvärderingsinstruktionen medges avdrag för dessa kostnader. Nuvärdet av detta avdrag beräknas till 33 % av det värde som skulle tillkomma skogsmarken och den växande skogen om sådant avdrag inte medgavs. Inom stora delar av landet torde avdraget inte svara mot verkliga kostnaderna, i vart fall inte i trakter där rotvärdena är mycket låga. Metoden med ett procentuellt avdrag på nettovärdena leder till omotiverade skillnader mellan å ena sidan fastigheter där rotvärdet är högt och å andra sidan fastigheter med låga rotvärden. Genom att medge ett extra avdrag som är oberoende av nettovärdet kan man dock motverka sistnämnda effekt.

Promemorian utmynnar i en rekommendation som innebär att skogsbruksvärdena reduceras med 100 kr. per hektar, dock högst med 50 % av det oducerade skogsbruksvärdet.

Praktiskt taget alla remissinstanser delar uppfattningen att en säkerhetsmarginal behövs också vid 1970 års allmänna fastighetstaxering. Även jag har denna mening.

När det gäller att bedöma hur stor säkerhetsmarginalen bör vara kan flera synpunkter anföras. Å ena sidan anses det önskvärt att värderingen av skogsmark och växande skog inte leder till ett resultat som alltför mycket avviker från resultatet vid 1965 års allmänna fastighetstaxering. Detta resonemang gäller avvikelser både i höjande och i sänkande riktning. Enligt de i promemorian gjorda beräkningarna torde 1970 års oducerade värdenivå för skogsfastigheter bli ca 25 % högre än 1965 års taxeringsvärden. Det

är dock, som bl. a. framhållits av domänverket, nödvändigt att iaktta försiktighet vid värderingar av detta slag. Å andra sidan kan ingen vara beljänad av en värdering som ter sig orealistisk t. ex. vid en jämförelse med värden som framkommer vid försäljning eller som bör ligga till grund vid belåning. Så t. ex. har köpeskillingsstatistikens betydelse för taxeringsvärdet på skogsmark och växande skog berörts i flera remissyttranden. Statistiken visar en betydande överprisprocent. Statistiska centralbyråns köpeskillingsstatistik för jordbruksfastigheter visar för år 1967 — det senaste år för vilket statistiken hittills publicerats — en överprisprocent på 87,2 i genomsnitt för hela landet (Statistiska meddelanden P 1969: 6). För fastigheter där värdet av skogsmark och växande skog uppgår till högst 50 % av taxeringsvärdet är överprisprocenten 84,9. För fastigheter där värdet av skogsmark och skog överstiger 50 % av taxeringsvärdet är överprisprocenten 92,7. De mer skogrika fastigheterna visar alltså den högsta överprisprocenten. Samma förhållande gällde också för åren 1966 och 1965. Motsvarande tal för överprisprocenten var för år 1966 75,2, 70,2 och 92,8 samt för år 1965 50,4, 45,9 och 67,2. Några remissinstanser har emellertid ifrågasatt statistiken som värdemätare. Själv är jag av den uppfattningen, av skäl som jag just har berört, att man inte kan undvika att ta viss hänsyn till denna statistik. Mot bakgrunden av det anförda anser jag att säkerhetsmarginalen denna gång, som också framhållits i promemorian, bör vara mindre än den var vid 1965 års fastighetstaxering.

När det gäller säkerhetsmarginalens tekniska utformning har nästan alla remissinstanserna godtagit förslaget i promemorian om ett fast avdrag per hektar skogsmark. Bara i ett par yttranden från länsstyrelsehåll har förordats ett avdrag räknat i kr. per skogskubikmeter. Som skäl har anförts att ett sådant avdrag ger en större reduktion för länet än förslaget i promemorian. För egen del anser jag ett avdrag per hektar skogsmark vara att föredra med hänsyn till att denna metod ger bättre möjligheter att lillgodose fastigheter med sämre avsättningsläge vad beträffar bl. a. de allmänna kostnaderna för skogsbruket. Metoden är dock inte helt tillfredsställande.

Jag vill här erinra om att skogsvärderingsinstruktionen f. n. överses av 1966 års fastighetstaxeringskommittéer. Detta arbete kan dock inte bli färdigt till 1970 års allmänna fastighetstaxering utan först till 1975 års taxering.

I fråga om avdragets storlek är remissopinionen inte entydig. Det i promemorian rekommenderade beloppet 100 kr. per hektar godtas av bl. a. riksskattenämnden, lantbruksstyrelsen, flertalet länsstyrelser samt Svenska kommunförbundet. Ett avdrag på 150 kr. per hektar förordas av bl. a. domänverket, ett par länsstyrelser och skogssakkunniga samt lantbrukets skattedelegation. Förslag om ännu högre avdrag har också framförts. Till grund för de olika ställningstagandena ligger därvid i första hand en allmän be-

dömning av skogsbrukets lönsamhetsutveckling. I ett par fall har också åberopats lokala förhållanden. Lantbrukets skattedelegation har också framhållit att det lägre avdraget kan medverka till att 1970 års fastighetstaxeringsvärden alltför mycket avviker från 1965 års värden. För min del anser jag ett avdrag på 100 kr. per hektar ge en tillräcklig säkerhetsmarginal. Med detta avdrag torde värdenivån vid 1970 års fastighetstaxering bli i genomsnitt för hela landet ca 10 % högre än 1965 års nivå.

Promemoriaförslaget innehåller en spärregel som utlöses om reduktionen skulle leda till en nedsättning av skogsbruksvärdet med mer än 50 %. Utformningen av spärregeln har mött viss kritik. Riksskattenämnden anser spärren böra sättas redan vid 40 %. Lantbrukets skattedelegation förordar 30 %. Även länsstyrelsen i Norrbottens län och Skogsindustriernas samarbetsutskott uttalar sig för en låg procentsats. Härvid har framhållits att en nedsättning med 50 % skulle ge taxeringsvärden som låg väsentligt under försäljningsvärdena och att detta kunde få negativa verkningar för fastighetsägarna i olika hänseenden. Lantbruksstyrelsen å andra sidan anser en spärr vid 70 eller 80 % vara befogad.

Vid en reduktion av skogsbruksvärdet med 100 kr. per hektar utlöses den spärregel som föreslagits i promemorian i huvudsak bara i Jämtlands län och i Västerbottens och Norrbottens läns inland. De uppgifter som lämnats i promemorian visar på att 1970 års reducerade taxeringsvärden i norra Norrlands inland kommer att ligga under de vid 1965 års fastighetstaxering fastställda värdena. Å andra sidan tyder, såsom länsstyrelsen i Norrbottens län påpekat, föreliggande köpeskillingsstatistik på ett betydande överpris på skogsfastigheter i åtminstone detta län. Dessa förhållanden bör, av skäl som jag berört i det föregående, enligt min mening föranleda att den särskilda nedsättningen inte görs större än nödvändigt. En högsta nedsättning med 30 % torde innebära en lämplig avvägning.

En nedsättning med 100 kr. per hektar kommer i praktiskt taget alla fall att rymmas inom fastighetens skogsvärde. Av flera skäl är också lämpligt att enbart detta värde berörs. En reduktion även av skogsmarksvärdet medför komplikationer, bl. a. på grund av att detta värde kan utgöra underlag för beräkning av värdeminskningens avdrag. Spärregeln bör dock lämpligen tillämpas med utgångspunkt från skogsbruksvärdet i dess helhet för att inte träda i funktion alltför tidigt beträffande fastigheter med låga rotvärden.

Sammanfattningsvis förordar jag således att man vid 1970 års allmänna fastighetstaxering reducerar skogsvärdena med 100 kr. per hektar dock högst med 30 % av det oreducerade skogsbruksvärdet. Bestämmelserna bör, såsom skedde inför föregående allmänna fastighetstaxering, tas upp i en särskild förordning.

I detta sammanhang vill jag ta upp en fråga, som rör bestämmelserna om sk o g s k o n t o.

I skrivelse den 27 november 1968 har riksskattenämnden anfört bl. a. följande. Enligt 9 § förordningen den 27 mars 1954 (nr 142) om taxering för inkomst av medel, som insatts å skogskonto, skall, om oskiftat dödsbo har medel innestående på skogskonto, medlen tas upp såsom bruttointäkt av skogsbruk för det beskattningsår under vilket dödsboet skiftas. Vidare föreskrivs att, om make vid bodelning tillagts fastighet som förut tillhört andra maken, på skogskonto innestående medel skall tas upp som bruttointäkt av skogsbruk för det beskattningsår under vilket bodelningen ägde rum. Någon komplettering av nämnda regler skedde inte i samband med 1966 års lagstiftning om att vissa dödsbon skall i beskattningshänseende behandlas som handelsbolag. Enligt nämndens mening ligger det i linje med syftet med sistnämnda regler, att på skogskonto innestående medel återförs till beskattning för det beskattningsår, då reglerna om handelsbolag först blir tillämpliga på ett oskiftat dödsbo. Riksskattenämnden föreslår sålunda, att förordningen om taxering för inkomst av medel, som insatts å skogskonto, kompletteras med en bestämmelse härom.

Den av riksskattenämnden återopade lagstiftningen (prop. 1966: 85, BeU 55, rskr 339) innebär att oskiftat dödsbo fr. o. m. det femte taxeringsåret efter det år då dödsfallet inträffade behandlas enligt de regler som gäller för handelsbolag, om dödsboet har en inkomst överstigande 10 000 kr. taxerad inkomst eller en förmögenhet överstigande 100 000 kr. skattepliktig förmögenhet. Dödsbo på vilket bestämmelserna om handelsbolag varit tillämpliga något beskattningsår anses därefter som sådant bolag i beskattningshänseende oavsett storleken av boets inkomst eller förmögenhet (53 § 3 mom. fjärde stycket kommunalskattelagen, KL, den 28 september 1928, nr 370). Detta innebär att boets inkomst och förmögenhet beskattas hos dödsbodelägarna i förhållande till deras andelar i boet. Därvid anses delägarers andel i boets inkomst motsvara hans andel i boets behållning enligt lag och testamente, om annat icke följer av arvsavsägelse eller avtal om sammanlevnad i oskiftat dödsbo (punkt 4 av anvisningarna till 53 § KL). Riksskattenämnden kan på ansökan medge undantag från de nya bestämmelserna (53 § 3 mom. sista stycket KL). Undantag kan medges exempelvis när frågan vilka som är dödsbodelägare är oklar till följd av tvist om testamente eller av annan anledning (punkt 4 av anvisningarna till 53 § KL). Bestämmelserna tillämpas fr. o. m. 1969 års taxering.

Grunden för förslaget att vissa dödsbon efter någon tid skall behandlas såsom handelsbolag var, som jag framhöll i prop. 1966: 85, att sådana bon egentligen hade kunnat skiftas. Förslaget avsåg inte minst att skapa ökad likformighet i beskattningen. Enligt min mening borde man under sådana förhållanden inte ställa dödsbon som frivilligt skiftas i sämre läge än sådana dödsbon som lever kvar och underkastas de föreslagna reglerna. Eftersom medel som oskiftat dödsbo har innestående på skogskonto skall tas upp som bruttointäkt av skogsbruk för det beskattningsår, under vilket dödsboet skiftas, framstår riksskattenämndens förslag om att samma åt-

gärd skall vidtagas, när dödsbon skattemässigt behandlas som handelsbolag, som följdriktigt. I annat fall skulle dödsbon på vilka handelsbolagsreglerna tillämpas bl. a. med hänsyn till den relativt långa tid, innan skogskontomedel av vederbörande bank skall återbetalas och av denna grund återföras till beskattning, avsevärt gynnas framför sådana dödsbon som frivilligt skiftas. Jag förordar därför att riksskattenämndens förslag genomförs med verkan fr. o. m. 1970 års taxering.

Enligt 1 § förordningen har delägare i handelsbolag inte rätt att göra insättning på skogskonto för någon del av den inkomst han åtnjuter av bolagets verksamhet. I förtydligande syfte bör paragrafen ändras så att delägare i dödsbon som här avses uttryckligen likställs med delägare i handelsbolag i detta hänseende. Rätt att göra insättning på skogskonto bör således ej heller tillkomma dessa dödsbodelägare. Att sådan rätt ej heller tillkommer dödsbon av hithörande slag framgår redan av den nu gällande ordalydelsen i 1 §. Dödsbon som behandlas som handelsbolag skall nämligen inte lämna deklARATIONER till ledning för taxering. Den nu förordade ändringen bör tillämpas redan fr. o. m. 1969 års taxering med hänsyn till att bestämmelserna om att dödsbo i vissa fall skall behandlas som handelsbolag första gången äger tillämpning vid årets taxering.

Slutligen får jag erinra om att riksskattenämnden i vissa fall kan medge undantag från bestämmelserna om att dödsbo skall behandlas som handelsbolag. Då sådan dispens meddelas får detta betydelse även för de nu föreslagna ändringarna.

Hemställan

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

- 1) *förordning om beräkning av skogsvärde vid 1970 års allmänna fastighetstaxering,*
- 2) *förordning om ändring i förordningen den 27 mars 1954 (nr 142) om taxering för inkomst av medel, som insatts å skogskonto.*

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnel Anderson